कृत्यैर्ऋणे । (४३/७२०)

सप्तमी इति वर्तते । कृत्यप्रत्ययान्तैः सह सप्तम्यन्तं समस्यते, [1]तत्पुरुषश्च समासो भवति ऋणे गम्यमाने । [2]यत्प्रत्ययेनैवेष्यते । मासे देयमृणम् मासदेयम् । संवत्सरदेयम् । [3]त्र्यहदेयम् । ऋणग्रहणं[4] नियोगोपलक्षणार्थं, [5]तेनेहापि समासो भवति, पूर्वाह्णे गेयं साम पूर्वाह्णगेयम् । प्रातरध्येयोऽनुवाकः (म. भा. १.३९१) । ऋणे इति किम् ? मासे देया भिक्षा ॥

सञ्ज्ञायाम् । (४४/७२१)

सञ्ज्ञायां विषये सप्तम्यन्तं सुपा सह समस्यते, तत्पुरुषश्च समासो भवति । [6]सञ्ज्ञा समुदायोपाधिः । तेन नित्यसमास एवायम्, न हि वाक्येन सञ्ज्ञा गम्यते । अरण्येतिलकाः । [7]अरण्येमाषाः । [8]वनेकिंशुकाः । [9]वने–बिल्वकाः । कूपेपिशाचकाः । 'हलदन्तात् [10]सप्तम्याः सञ्ज्ञायाम्' (६.३.९/९६६) इत्यलुक् ॥

क्तेनाहोरात्रावयवाः । (४५/७२२)

अहरवयवाः रात्र्यवयवाश्च [11]सप्तम्यन्ताः क्तान्तेन सह समस्यन्ते, तत्पुरुषश्च समासो भवति । पूर्वाह्णकृतम् । अपराह्णकृतम् । पूर्वरात्रकृतम् । [12]अपररात्रकृतम् । अवयवग्रहणं किम् ? [13]एतत् तु ते दिवा वृत्तं रात्रौ वृत्तं [14]च [15]द्रक्ष्यसि । अहनि भुक्तम् । रात्रौ वृत्तम् । [16]बहुलग्रहणात् (२.१.३२/६९४) । रात्रिवृत्तम्, सन्ध्यागर्जितम् इत्यादयः ॥

तत्र । (४६/७२३)

तत्र इत्येतत् सप्तम्यन्तं क्तान्तेन सह समस्यते, तत्पुरुषश्च समासो भवति । तत्रभुक्तम् । तत्रकृतम । तत्रपीतम् । [17]ऐकपद्यमैकस्वर्यं च समासत्वात् [18]भवति ॥

क्षेपे । (४७/७२४)

क्षेपो निन्दा । क्षेपे गम्यमाने सप्तम्यन्तं क्तान्तेन सह समस्यते, तत्पुरुषश्च समासो भवति । अवतप्ते–नकुलस्थितं [19]त एतत् (म. भा. १.३९१) । चापलमेतत्, अनवस्थितत्वं [20]तवैतत् इत्यर्थः । उदकेविशीर्णम् । प्रवाहेमूत्रितम् । [21]भस्मनिहुतम् । निष्फलं यत् क्रियते तदेवमुच्यते । 'तत्पुरुषे कृति बहुलम्' (६.३.१४/९७२) इत्यलुक् ॥

---

1. तत्पुरुषश्च समासो भवति नास्ति इ. 2. यत्प्रत्ययान्तेन ड. फ. ह. 3. त्र्यहर्देयम् ब, नास्ति ह. 4. च इत्यधिकम् ड. इ. क. 5. तेन नास्ति क. फ. ह. इ. 6. संज्ञायाम् इति क, संज्ञायाम् फ. 7. अरण्ये–माषकाः क. ड. ह. 8. वनेकशेरुकाः क. ड. फ. ग. 9. वनेबिल्वजाः इ 10. सप्तम्यन्तात् फ, सप्तम्यां इ. 11. सप्तम्यन्ताः नास्ति इ. 12. नास्ति फ. 13. उलूखलैराभरणैः पिशाची यदभाषत इति पूर्वार्धः क. ड. इ. 14. तु ड. इ. 15. पश्यसि क. 16. बहुलग्रहणात्–इत्यादयः नास्ति क. 17. एकविभक्तित्वं च समासाद् भवति फ. 18. भवति नास्ति इ. 19. तव ब. क. ह, तवैव इ. 20. त एतत् ड. 21. भस्मनिर्मुक्तं फ.